

- (5) Where was the first family planning center open in India?
(A) Bangalore (B) Mumbai
(C) Chennai (D) Calcutta
- (6) How Many slums in Maharashtra?
(A) 189 (B) 507
(C) 206 (D) 303
- (7) When was the National Housing Bank established?
(A) 1980 (B) 1982
(C) 1986 (D) 1988
- (8) How many calories does each person need each day to stay healthy?
(A) 3000 (B) 2500
(C) 2200 (D) 1900
- (9) What is the full form of TFR?
(A) Total fertility Rate (B) Total Female Rate
(C) Total Feticide Rate (D) None of above
- (10) What percentage of new jobs will have to be created by cities in India in 2030?
(A) 70 % (B) 75 %
(C) 78 % (D) 90 %

(b). Fill in the blanks.

5

- (1) Pradhan Mantri Gramodaya Yojana was implemented in the year_____.
- (2) Family Planning Society was established in the year _____.
- (3) Population density per square kilometer in Arunachal Pradesh is _____.
- (4) Population growth for developed countries is _____.
- (5) The main reason for migration from India to other countries is_____.

Q.2 Answer the following questions briefly.

10

- (1) Give the definition of death rate.
- (2) State the three reasons of migration of population.
- (3) What is density of population?

- (4) What is Vasectomy and Tubectomy?
(5) When was National Population Policy launched?

Q.3 What is urbanisation? Discuss the problems of urbanisation in India. **13**

Or

What is family planning? Discuss the causes for the need of family planning in India.

Q.4 Write a short note (any two): **12**

- (1) Trend of population growth in developed countries
(2) Factors affecting fertility
(3) Types of migration
(4) Maternal Mortality Rate

*****

Gujarati Version

[Max. Marks 50]

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોમાથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો. **10**

- (1) વસ્તીવૃદ્ધિ માટેનું મુખ્ય પરિબલ કયું છે?
(A) જન્મદર (B) વસ્તીની ગીચતા
(C) બાળમૃત્યુદર (D) શિક્ષણ
- (2) યુનાઇટેડ સ્ટેટ ઓફ અમેરીકામાં પ્રજનન દર કેટલો છે?
(A) 1.8 (B) 2.8
(C) 2.9 (D) 2.1
- (3) ભારતમાં સૌથી ઓછો બાળમૃત્યુદર કયાં રાજ્યમાં જોવા મળે છે?
(A) ઉત્તરપ્રદેશ (B) કેરાલા
(C) પંજાબ (D) બિહાર
- (4) સમગ્ર વિશ્વમાં સૌથી વધારે જન્મ સમયની આયુષ્યની ધારણા કયા દેશમાં જોવા મળે છે?
(A) જાપાન (B) કેનેડા
(C) ઓસ્ટ્રેલીયા (D) જર્મની

- (5) ભારતમાં સૌ પ્રથમ કુટુંબનિયોજન કેન્દ્ર ક્યાં ખોલવામાં આવ્યું?
 (A) બેંગલોર (B) મુંબઈ
 (C) ચેન્નઈ (D) કલકત્તા
- (6) મહારાષ્ટ્રમાં ઝૂંપડપટ્ટી ની સંખ્યા કેટલી છે?
 (A) 189 (B) 507
 (C) 206 (D) 303
- (7) નેશનલ હાઉસિંગ બેંકની સ્થાપના ક્યારે થઈ?
 (A) 1980 (B) 1982
 (C) 1986 (D) 1988
- (8) દરેક વ્યક્તિને સ્વસ્થ રહેવા માટે દરરોજ કેટલી કેલરીની જરૂર હોય છે?
 (A) 3000 કેલરી (B) 2500 કેલરી
 (C) 2200 કેલરી (D) 1900 કેલરી
- (9) TFR નું પૂરું નામ શું છે?
 (A) Total fertility Rate (B) Total Female Rate
 (C) Total Feticide Rate (D) એક પણ નહીં
- (10) 2030માં ભારતમાં શહેરો દ્વારા કેટલા ટકા નવી નોકરીઓ ઊભી કરવી પડશે?
 (A) 70 % (B) 75 %
 (C) 78 % (D) 90 %

(બ). ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) પ્રધાનમંત્રી ગ્રામોદય યોજના _____ વર્ષમાં અમલમાં મૂકવામાં આવી.
- (2) ફેમિલી પ્લાનિંગ સોસાયટીની સ્થાપના _____ વર્ષમાં કરવામાં આવી.
- (3) અરુણાચલ પ્રદેશમાં પ્રતિ ચોરસ કિલોમીટર દીઠ વસ્તીની ગીચતાનું પ્રમાણ _____ છે.
- (4) વિકસિત દેશો માટે વસ્તી વધારો _____ છે.
- (5) ભારતમાંથી બીજા દેશોમાં સ્થળાંતર કરવાનું મુખ્ય કારણ _____ છે.

5

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો.

10

- (1) મૃત્યુદરની વ્યાખ્યા આપો.
- (2) વસ્તી સ્થળાંતરના ત્રણ કારણો જણાવો.
- (3) વસ્તીની ગીચતા એટલે શું?
- (4) વઝેક્ટોમિ અને ટ્યુબેક્ટોમિ એટલે શું?
- (5) રાષ્ટ્રીય વસ્તીનીતિ ક્યારે શરૂ કરવામાં આવી?

Q.3 શહેરીકરણ એટલે શું? ભારતમાં શહેરીકરણની સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.

13

અથવા

કુટુંબનિયોજન એટલે શું? ભારતમાં કુટુંબનિયોજનની જરૂરિયાત માટેના કારણોની ચર્ચા કરો.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ બે) :

12

- (1) વિકસિત દેશોમાં વસ્તીવૃદ્ધિનું વલણ
- (2) પ્રજનનક્ષમતાને અસર કરતાં પરિબલો
- (3) સ્થળાંતરના પ્રકારો
- (4) માતૃ મૃત્યુદર

*****END*****